

Правила

щодо здійснення оцінювання навчального поступу учнів 1-4 класів

(складені відповідно наказу МОН № 813 від 13.07.2021 року «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»)

затверджені на засіданні педради
від 28.10.2021, протокол № 02

1. Для уніфікації термінів та зручності їх використання в практичній діяльності оцінювальне судження називати вербальною оцінкою, а оцінювальне судження із зазначенням рівня результату – рівневою оцінкою.

2. Обидві оцінки можна виражати як усно, так і письмово.

3. У 1-2 класах використовувати вербальну оцінку, а у 3-4 класах – рівневу оцінку.

4. Для рівневої оцінки використовувати 4 рівні:

- ✓ Початковий (П)
- ✓ Середній (С)
- ✓ Достатній (Д)
- ✓ Високий (В)

5. Формувальне оцінювання починається з перших днів навчання в школі і триває постійно, спрямоване на з'ясування індивідуальних проблем в опануванні учнем матеріалу та на запобігання утруднень на подальших етапах навчання.

6. Формувальне оцінювання, зазвичай, розпочинають із самооцінювання учнем/ученицею своєї роботи (або взаємооцінювання результатів навчання учнями) і завершують оцінюванням результату вчителем.

7. При формуальному оцінюванні вчитель:

7.1. Озвучує своє оцінювальне судження лише після того, як учень/-і висловив/-ли свою /свої думки.

7.2. Постійно спостерігає за динамікою розвитку особистісних якостей учня/учениці, рівнем сформованості навчальних дій, що співвідносяться з очікуваними результатами, сприяє формуванню впевненості щодо власних можливостей та навичок.

7.3. Користується алгоритмом діяльності вчителя при здійсненні формуального оцінювання:

Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей.

Вчитель спільно з учнями розробляє й обговорює цілі уроку. Ціль має бути вимірною, щоб через оцінювання виміряти на якому рівні вона досягнута. Створення ефективного зворотного зв'язку, який має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим та своєчасним.

Забезпечення активної участі учнів у процесі пізнання. Для того щоб учень користувався отриманими знаннями він має їх вміти застосовувати, перетворювати, розширювати, доповнювати, знаходити нові зв'язки і співвідношення тощо. Це забезпечується використанням різноманітних прийомів, форм і методів роботи з навчальним матеріалом.

Ознайомлення учнів із критеріями оцінювання. Обговорення з учнями критеріїв оцінювання робить процес оцінювання прозорим і зрозумілим для всіх суб'єктів освітнього процесу, та сприяє позитивному ставленню до самого процесу. Критерії оцінювання, розроблені для поточного оцінювання мають описувати те, що заявлено в навчальних цілях. Учні слід ознайомити із ними до початку виконання завдання. Чим конкретніше сформульовані критерії оцінювання, тим зрозумілішою для учнів є діяльність щодо успішного виконання завдання.

Забезпечення можливості й уміння учнів аналізувати власну діяльність (рефлексія). У процесі навчання першокласників важливе значення має становлення

елементів рефлексії, спрямованих на спостереження своїх дій та дій однокласників, осмислення своїх суджень, дій, учинків з огляду на їх відповідність меті діяльності, оскільки початкові навички рефлексії як особистісного новоутворення у повному обсязі мають сформуватися тільки наприкінці молодшого шкільного віку. Слід зазначити, що здатність до персональної (автономної) рефлексії у дітей 6-7 років є достатньо обмеженою, але можливості для її розвитку актуалізуються під час роботи в групі. Спонукають до рефлексії запитання: «Що нового дізнався на уроці?», «Що привернуло твою увагу?», «Що нового у спілкуванні?», «Що тебе найбільше схвилювало (що нового в емоціях)?» тощо.

Корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання. Формувальне оцінювання дає можливість вчителю відстежити процес поступу учня до навчальних цілей, корегування освітнього процесу на ранніх етапах, а учневі – усвідомлення відповідальності за самоосвіту.

7.4. Виражає результати формувального оцінювання вербальною оцінкою учителя/учнів – оцінювальним судженням, що характеризують процес навчання та досягнення учнів.

7.5. Використовує оцінювальні судження, які виражають не лише емоційне сприйняття результату роботи учня, а розкриває суть досягнутого учнем результату відповідно до конкретних очікувань.

7.6. Не допускати формулювання оцінювальних суджень, що принижують гідність дитини.

8. Кількість та періодичність тематичних діагностувальних робіт (далі – ТДР) учитель може визначати самостійно. Зазвичай, їх планують через кожні 16-20 навчальних годин.

9. Обсяг завдань рекомендуємо визначати з урахуванням вікових можливостей учнів. Зміст завдань, види навчальної діяльності добирають з урахуванням специфіки предмета вивчення, готовності учнів виконати завдання для виявлення результату.

10. ТДР можуть містити завдання, які виконують усно (переказ, власне висловлювання тощо), письмово (списування, диктант, тестові завдання тощо), практично (дослід, моделювання/конструювання, виконання практичної роботи тощо) та завдання, що передбачають виконання роботи з допомогою електронних освітніх ресурсів.

11. Передбачати не більше 1 ТДР на навчальний день.

12. Якщо учня не було в школі в день проведення ТДР, то після повернення він її не пише.

13. З предметів **мовно-літературної** освітньої галузі (мова навчання) система ТДР повинна містити такі навчальні завдання:

- аудіювання (2-4 кл.),
- читання вголос (1-4 кл.),
- читання мовчки (3-4 кл.),
- читання напам'ять (2-4 кл.),
- роботу з літературним твором/медіа текстом (2-4 кл.),
- діалог (усно/письмово, 2-4 кл.),
- усний переказ (2-4 кл.),
- письмовий переказ (3-4 кл.),
- усний твір (2-4 кл.),
- письмовий твір (4 кл.),
- списування (1-4 кл.),
- диктант (2-4 кл.),
- робота з мовними одиницями (2-4 кл.).

14. Вимоги до ТДР з **математики**:

14.1. Можуть бути комбінованими, у тому числі з тестових завдань закритого й відкритого типів, та містити навчальні завдання на виявлення стану сформованості навичок читання, запису і порівняння чисел, обчислювальних навичок, навичок читання і запису математичних виразів/рівностей/нерівностей, розв'язування рівнянь, уміння розв'язувати задачі, розпізнавання й побудову геометричних фігур, оперування величинами тощо з урахуванням програмового матеріалу, що опрацьовувався.

14.2. Водночас учитель може практикувати проведення ТДР, які передбачають перевірку одного із результатів навчання (обчислювальних навичок, уміння розв'язувати задачі тощо).

14.3. Одна з ТДР протягом року повинна передбачати виявлення стану сформованості навичок усних обчислень. Зміст завдань у такій роботі, зазвичай, може охоплювати різні змістові лінії навчальної програми з математики.

15. ТДР з інтегрованого курсу **«Я досліджую світ»**:

15.1. Можуть містити тестові завдання закритого і відкритого типів на виявлення стану опанування учнями програмового матеріалу, містити практичні роботи з картами, приладами, моделями та проводитись у формі графічних робіт, за допомогою яких перевіряється вміння інтерпретувати інформацію за допомогою моделі, малюнка, схеми тощо.

16. ТДР з предметів вивчення таких освітніх галузей, як «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька» і «Фізкультурна», а також з курсів за вибором не проводять.

17. На наступному уроці після виконання ТДР вчитель організовує аналіз виконаних завдань та роботу над виправленням і попередженням помилок. Ця робота може бути фронтальною під керівництвом учителя, груповою чи індивідуальною.

18. Результатами оцінювання ТДР є оцінювальні судження у 1-2 класах та оцінювальні судження із зазначенням рівня результату у 3-4 класах, які вчитель фіксує у зошитах для діагностувальних робіт, на аркушах з роботами учнів до наступного уроку та повідомляє зміст суджень учням і їхнім батькам.

19. Учитель перевіряє кожен письмову роботу учня як у робочих зошитах, так і в навчальних посібниках з друкованою основою, які використовуються в освітньому процесі: 1-2 класи – вербально (вчитель засвідчує власним підписом та доброзичливими, лаконічними, об'єктивними оцінювальними судженнями, 3-4 класи - рівнево (вчитель позначає буквами «В»(високий), «Д»(достатній), «С»(середній), «П»(початковий)).

20. Диференційовано підходити до позначок у зошиті: в залежності від потреб дитини помилку можна виправити, підкреслити чи позначити рядок, де її знайти.

21. Підсумкове оцінювання у 3-4 класах провести за 10-15 днів до кінця навчального року. Узагальнити результати навчання учнів за кожним блоком обов'язкових результатів навчання з різних предметів/інтегрованих курсів, які окреслені у свідоцтві досягнень (попередню оцінку).

22. Фіксувати попередню оцінку підсумкового оцінювання лише на носії зворотного зв'язку з батьками.

23. Якщо учні / їхні батьки хочуть покращити результати, учитель може запропонувати їм індивідуалізовану діагностувальну роботу. Таку роботу учні зазвичай виконують індивідуально на уроці. Змінювати оцінку варто, лише якщо індивідуалізована робота показала покращення результату.

24.Визначати підсумок за рік з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.

25.Підсумкову (річну) оцінку фіксують у класному журналі та свідоцтвах досягнень учнів.

26.Наприкінці 4 класу провести державну підсумкову атестацію. Взяти до уваги, що її результати не впливають на підсумкову оцінку за рік, ДПА в 4 класі проводять тільки для моніторингу.

27.На лівій сторінці останнього розвороту журналу для записів уроків з певного предмета/інтегрованого курсу у 3-4 класах записують номери показників характеристик результатів навчання, що подані у свідоцтві досягнень з відповідної освітньої галузі, а на правій сторінці розвороту журналу — записувати ці показники характеристики результатів навчання у тому порядку, як вони записані у свідоцтві досягнень.

28.У кожній колонці фіксувати стан сформованості обов'язкових результатів навчання. Оскільки в 3-4 класах використовують рівневу оцінку, то записувати першу букву назви рівня, якому відповідає результат навчання.

29.У частині класного журналу «Зведений облік навчальних досягнень учнів» записувати лише рішення педагогічної ради про переведення учня до наступного класу.

30.Взяти до уваги розроблені МОН два примірні зразки свідоцтв досягнень, окремо для кожного циклу навчання.

31.Оригінал документа зберігається у батьків учня/учениці чи осіб, що їх замінюють. Копію документа з відміткою «Згідно з оригіналом», що закріплено печаткою, зберігають в особовій справі учня.

32. Інформацію із свідоцтва досягнень учня до особової справи не переписують.

33.В особовій справі зазначають лише рішення про переведення до наступного класу.

34.Враховуючи, що кожен учень/кожна учениця мають певні обдарування до хоча б одного виду навчальної діяльності, за підсумками навчального року нагороджувати учнів відзнаками (грамотами, дипломами) за індивідуальні досягнення.

35. Систематизацію робіт учнів, які відображають його запити, інтереси та навчальний поступ здійснювати у формі учнівського портфоліо.

36.Портфоліо може містити будь-які роботи, за якими можна простежити навчальний поступ учня / учениці.